

тів дозволить використовувати ІКТ лише в тих умовах, де це зможе полегшити та удосконалити навчальний процес і не викликати негативного впливу на нього.

Обґрунтоване залучення інформаційних та комунікаційних технологій в навчальний процес викладання неврології з урахуванням індивідуального стилю навчання студентів та доцільності застосування тих чи інших програмних засобів на окремих етапах навчання дозволить удосконалити навчальний процес та підвищить зацікавленість студентів у вивченні дисципліни.

Література

1. Волосовець О. П. Питання якості освіти в контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі / О. П. Волосовець // Медична освіта. – 2005. – № 2. – С. 12-16.
2. Гривенко С. Г. Перспективи використання сучасних комп'ютерних технологій при кредитно-модульній системі навчання / С. Г. Гривенко, Ю. Г. Барановський // Медична освіта. – 2011. – № 1. – С. 15-16.
3. Досвід використання сучасних інформаційних технологій в самостійній позааудиторній роботі студентів-медиків / М. І. Яблучанський, С. М. Панчук, О. Ю. Бичкова [та ін.] // Медична освіта. – 2004. – №1. – С. 33-34.
4. Информационные и коммуникационные технологии в образовании: [учебно-методическое пособие] / И. В. Роберт, С. В. Панюкова, А. А. Кузнецов, А. Ю. Кравцова. – М.: «Дрофа», 2007. – 35 с.
5. Информационные технологии [Электронный ресурс] / С. А. Зайцева. – Режим доступа: <http://sgpu2004.narod.ru/infotek/infotek2.htm>
6. Информационные технологии в образовании [Электронный

ресурс]: Режим доступа: <http://physics.herzen.spb.ru/teaching/materials/gosexam/b25.htm>.

Максимчук Л.Т.

Возможности информационных технологий в совершенствовании преподавания неврологии студентам высших медицинских учебных заведений

Резюме. В работе представлены возможности использования информационных и коммуникационных технологий в преподавании неврологии студентам высших медицинских учебных заведений. Обоснована целесообразность применения программных средств учебного назначения для совершенствования учебного процесса и рассмотрены возможные пути устранения их негативного влияния.

Ключевые слова: информационные и коммуникационные технологии, электронный учебник, программное средство учебного назначения.

Maksymchuk L.T.

Potential of Information Technology to Improve Teaching of Neurology for Students of Higher Medical Schools

Summary. The work presents the possibility of using information and communication technologies in teaching of neurology for the students of higher medical schools. Expediency of the use of software tools for educational purposes to improve the learning process and examined their possible negative effects was justified.

Keywords: information and communication technologies, electronic textbooks, software for educational purposes.

Надійшла 21.01.2013 року.

УДК 371.315 + 378.147

Попович В.І. *, Василюк Н.В. *, Пелехан Л.І. *, Семчук О.Б. *, Красійчук І.О. **

Нова форма післядипломного навчання лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина»

*ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”

**Калуська центральна районна лікарня (гол. лікар – Красійчук І.О.) Івано-Франківської області

Резюме. Враховуючи потребу населення в наданні йому якісної, висококваліфікованої медичної допомоги, виникає необхідність у безперервному професійному розвитку медичного персоналу, який передбачає постійне оновлення знань лікарів та їхній активний професійний ріст шляхом забезпечення високого рівня освіти медичних працівників як на до дипломному, так і на післядипломному етапі. Впровадження в практику нових прогресивних концепцій, новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, особливого значення набуває і модернізація системи освіти. Важливим фактором її розвитку є втілення в систему освіти дистанційного навчання. Головною метою навчання за дистанційною формою є надання слухачам можливості отримати якісні знання, уміння та навички відповідно до навчальної програми з частиною навчального часу без відриву від виконання ними професійних обов'язків за місцем їх проживання. У зв'язку з активним впровадженням протягом останніх років практики сімейної медицини, першою особою, яка може надати кваліфіковану медичну допомогу на догоспітальному етапі, є лікар за спеціальністю “Загальна практика - сімейна медицина”. Враховуючи широту патології, з якою сімейний медик зустрічається на первинній ланці, обсяг знань спеціаліста повинен включати відомості з усіх спеціальностей прикладної медицини. З метою активного професійного росту, спеціаліст за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» зобов'язаний систематично поповнювати особистий багаж знань, шляхом самоосвіти та проходження навчання на факультетах післядипломної освіти вищих навчальних закладів.

На кафедрі оториноларингології з курсом хірургії голови та шиї ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» заплановано та успішно розпочато проведення педагогіч-

ного експерименту із впровадженням дистанційного навчання, як складової частини комбінованого (містить дистанційну та очну форму навчання) післядипломного навчання для лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина», у вигляді циклу тематичного удосконалення: «Основи оториноларингології». Сумарна кількість навчальних годин на циклі тематичного удосконалення становить 78.

Дистанційне навчання лікарів дає змогу забезпечити гнучкий графік навчання, зменшити затрати часу на навчання курсантами та зменшити матеріальні витрати зі сторони держави.

Економічний, соціальний і культурний розвиток країни, демографічна ситуація і стан національної безпеки значною мірою залежить від здоров'я громадян, і є важливим соціальним критерієм ступеню розвитку і благополуччя суспільства [3]. Враховуючи потребу населення в наданні йому якісної, висококваліфікованої медичної допомоги, виникає необхідність у безперервному професійному розвитку медичного персоналу, який передбачає постійне оновлення знань лікарів та їхній активний професійний ріст, шляхом забезпечення високого рівня освіти медичних працівників як на до дипломному, так і на післядипломному етапі.

Впровадження в практику нових прогресивних концепцій, новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень безпосередньо впливає на соціально-економічний розвиток суспільства і забезпечується шляхом виробництва якісної інформації та знань [4]. Завдяки широкому

використанню мережі Інтернет в різних галузях науки і техніки, особливого значення набуває і модернізація системи освіти. Важливим фактором її розвитку є втілення в систему освіти дистанційного навчання, яке є закономірним етапом розвитку та адаптації освіти до сучасних умов [1]. Система дистанційної освіти має ряд переваг і значно розширює коло потенційних студентів. Проведення такої форми освіти, особливо на післядипломному етапі, дає змогу гармонійно поєднувати навчання слухача з його повсякденним життям.

Суттєвими перевагами дистанційної освіти є: вільний графік навчання; самостійне визначення темпу навчання; незалежність від місця перебування; навчання без відриву від виробництва.

Одним з важливих елементів дистанційної освіти є активна взаємодія слухача з викладачем – координатором курсу та їхня співпраця в процесі різного роду пізнавальної і творчої діяльності. Впродовж терміну перебування на курсах, особа забезпечується повним комплексом навчально-методичного супроводу, відповідно до тематичного плану певного циклу післядипломного навчання.

Проміжний та кінцевий контроль якості знань має систематичний характер і будується на оперативному зворотньому зв'язку та автоматичному аналізі отриманої інформації за допомогою систем тестування [5].

Головною метою навчання за дистанційною формою є надання слухачам можливості отримати якісні знання, уміння та навички відповідно до навчальної програми з частиною навчального часу без відриву від виконання ними професійних обов'язків за місцем їх проживання. Необхідною умовою навчання в такий спосіб є висока мотивація та високий рівень інформаційної культури слухача, а також його особисті зусилля.

У зв'язку з активним впровадженням протягом останніх років практики сімейної медицини першою особою, яка може надати кваліфіковану медичну допомогу на догоспітальному етапі, особливо у сільській місцевості, є лікар за спеціальністю «Загальна практика - сімейна медицина». Саме від цього спеціаліста залежить якість надання медичної допомоги населенню, а інколи й вирішується питання про життя пацієнта. Враховуючи широту патології, з якою сімейний медик зустрічається на первинній ланці, обсяг знань спеціаліста повинен включати відомості з усіх спеціальностей прикладної медицини. З метою активного професійного росту, окрім практичного досвіду, кожен спеціаліст за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» зобов'язаний систематично поповнювати особистий багаж знань, шляхом самоосвіти та проходження навчання на факультетах післядипломної освіти вищих навчальних закладів, яке включає систематичне відвідування передатестаційних циклів та циклів тематичного удосконалення [2].

Відповідно до п. 8.1 Рішення Колегії МОЗ України від 17.11.2011 року «Про стан виконання у 2011 році завдань Програми економічних реформ на 2012-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» у сфері охорони здоров'я» зобов'язує першочергове проходження лікарями первинної медико-санітарної допомоги циклів тематичного удосконалення з актуальних питань за профілем практичної діяльності не менше одного разу у міжатестаційний період.

Для реалізації мети на кафедрі оториноларингології з курсом хірургії голови та шиї ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» заплановано та успішно розпочато проведення педагогічного експерименту із впровадженням дистанційного навчання, як складової частини комбінованого (містить дистанційну та очну форму навчання) післядипломного навчання для лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина», у вигляді циклу тематичного удосконалення: «Основи оториноларингології». Відповідно до кількості навчальних годин та тем, які виносяться на вивчення під час даного циклу навчання,

розроблено та затверджено робочу програму та робочий навчальний план.

Перший етап (дистанційна форма навчання) розрахований на опрацювання 10 вибраних тем з тестами з навчальної програми післядипломної професійної підготовки за відповідною спеціальністю, шляхом використання методики дистанційної форми навчання. Другий етап (очна освіта) передбачає навчання на кафедрі, контроль кінцевого рівня знань та оформлення необхідних документів щодо результатів закінчення навчання.

На першому етапі (дистанційна форма навчання) передбачається прослуховування лекцій працівників кафедри кількістю в 25 годин, самостійне вивчення матеріалу і підготовка слухачами відповідей на тестові запитання, відповідно до 10 навчальних тем Програми ТУ, на опрацювання кожної з яких, за результатами спеціальних хронометражних досліджень, відводиться 4 навчальні години. Загальна кількість навчальних годин на першому етапі становить 65.

Другий етап (очна освіта) передбачає навчання на кафедрі за програмою ТУ, в загальній кількості 13 навчальних годин (8 годин відводяться на практичні заняття і 5 – на визначення кінцевого рівня знань курсантів).

Сумарна кількість навчальних годин на циклі тематичного удосконалення складає 78.

Загальна тривалість курсу навчання становить 4 тижні.

Слухач, який засвоїв навчальний план циклу тематичного удосконалення шляхом комбінованого вивчення освітнього матеріалу, правильно відповів на розроблені тести, отримав позитивний результат співбесіди під час очного навчання, сумарно отримує 10 балів, відповідно до пункту 3 наказу МОЗ України № 484 від 07.07.2009 року «Про затвердження Змін до Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах».

Після закінчення навчання слухач отримує посвідчення про закінчення циклу ТУ з відміткою «10 балів» за формою, затвердженою МОЗ України.

Слухачами, які навчаються, можуть бути громадяни України з вищою медичною освітою, які проживають у будь-якому місці України.

Зарахування слухачів на навчання здійснюється за наказом керівника ДВНЗ «Івано-Франківський НМУ» на підставі заяви, за наявності паспорту, диплому про вищу медичну освіту, посвідчення про наявність кваліфікаційної категорії за фахом, трудової книжки (або їх копій), а також договору про надання освітніх послуг у випадках, визначених нормативно-правовими документами. Реєстрація слухачів на курси ТУ проводиться після подання вище перелічених документів у електронній версії. Зареєстрована особа отримує інформацію щодо навчально-методичного супроводу та отримує право на використання даних ресурсів у процесі навчання. Викладачами кафедри створено інтернет-сторінку, яка вміщує повний об'єм інформації про категорії курсів, містить інформацію про викладачів кафедри, які проводять курси та надає право доступу зареєстрованим особам до інформаційних ресурсів.

Висновки

Завпровадження післядипломної підготовки лікарів із втіленням в практику дистанційного навчання, дозволяє розширити можливість доступу лікарів до якісної післядипломної освіти; збільшити кількість фахівців, які проходять навчання за програмами післядипломної освіти, з одночасним зменшенням витрат на навчання, проїзд і проживання; індивідуалізувати процес навчання відповідно до потреб, особливостей і можливостей слухачів; забезпечити контроль якості післядипломної освіти; формувати передумови для опанування слухачами навичок самостійної роботи.

Література

1. Гуржій А.М. Інформаційні технології в освіті / Проблеми освіти:

наук. метод. зб. – К.: ЗМН, 1998. – Вип. II. – С. 5-11.

2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 166 від 22.07.1993 «Про подальше удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів (провізорів)».

3. Татарчук Г.М. Институционализация дистанционного обучения: социологический аспект // Образование. – 2000. – № 1. – С. 63-72.

4. Федорук П.І., Удуд О.В. Методика розробки електронних ресурсів у системі дистанційного навчання та контролю знань. Методичний посібник. Івано-Франківськ «Плай», 2010. – С.87.

5. Триндаде А.Р. Информационные и коммуникационные технологии и развитие человеческих ресурсов // Дистанционное образование. – 2000. – № 2. – С. 5-9.

Попович В.И., Васылюк Н.В., Пелехан Л.И., Семчук О.Б., Красийчук И.А.

Новая форма последипломного обучения врачей по специальности «Общая практика – семейная медицина»

Резюме. Учитывая потребность населения в качественной, высококвалифицированной медицинской помощи, возникает необходимость в непрерывном профессиональном развитии медперсонала, который базируется на обеспечении медицинских работников высоким уровнем образования на до- и последипломном этапе. Важным фактором модернизации системы образования есть использование дистанционного обучения, которое даст возможность слушателям получить качественные знания, умения и навыки без их отрыва от места работы. Учитывая развитие на протяжении последних лет семейной медицины, врач по специальности «Общая практика – семейная медицина», должен владеть знаниями со всех разделов медицины. В связи с этим на кафедре оториноларингологии с курсом хирургии головы и шеи ГВУЗ «Івано-Франківський національний медичинський університет», начато циклы тематического усовер-

шенствования: «Основы оториноларингологии» для семейных медиков с использованием дистанционного обучения.

Дистанционное обучение врачей дает возможность обеспечить гибкий график обучения, уменьшить количество времени на обучение курсантами и уменьшить материальные расходы со стороны государства.

Popovych V.I., Vasulyuk N.V., Pelechan L.I., Semchuk O.B., Krasiy-chuk I.O.

New Form of Extra-Mural Education for Doctors' Training for Speciality of "General Medicine - Family Medicine"

Summary: For each state the extent of its economic and technological development, social welfare are equal to the intermediate skills and qualification of its active population. In order to ensure the social and economic development of the information society it is needed to obtain the information knowledge, which puts into practice new advanced concepts, up-to-date pedagogical technologies, scientific and methodological advances. One of the main stages of the development and adaptation education to the modern conditions is the use of extra-mural education. The possibilities of such education depend on its organization. Using all principles and laws of extra-mural education the chair of otorhinolaryngology with the course of head and neck surgery puts into practice the postdiploma education for the specialisation of "General Medicine – Family Medicine" according to the up-to-date technologies. Using of extra-mural education in a higher school is an essential element of postdiploma education of doctors of various specialisations. Such education helps to provide a flexible training schedule, to regulate time needed for the postgraduates' training and to reduce the budget costs of the state.

Надійшла 05.11.2012 року.

УДК: 378+37.04+614.2+616-08

Скрипник Л.М.

До питання впровадження дистанційної освіти в процес навчання лікарів загальної практики – сімейної медицини

Кафедра терапії і сімейної медицини факультету післядипломної освіти (зав. каф. - проф. Л.В.Глушко)
Івано-Франківського національного медичного університету

Резюме. У статті обґрунтована актуальність підвищення якості післядипломного навчання лікарів загальної практики - сімейної медицини. Показано, що впровадження дистанційного навчання є одним із шляхів для досягнення даної мети, враховуючи також міжнародний досвід.

Узагальнено основні фактори, що посилюють негативну мотивацію лікарів до процесу дистанційного навчання. Нерозуміння змісту дистанційного навчання, існуючий страх перед усвідомленням необхідності вивчення інформаційних технологій зумовлюють посилення негативного сприйняття лікарями даної форми навчання, що, відповідно, утруднює процес не тільки її впровадження, але й ефективного функціонування. Серед причин суб'єктивно негативного ставлення лікарів до дистанційного навчання є такі, як неможливість поїхати у відрядження, недостатнє володіння інформаційними технологіями та небажання самостійно працювати на заняттях, недовіра до електронних засобів комунікації, страх перед технічними засобами навчання, неможливість здійснення безпосереднього контакту з пацієнтами.

Наведено деякі думки з приводу підвищення мотивації лікарів до дистанційного навчання.

Ключові слова: загальна практика – сімейна медицина, дистанційне навчання, проблеми, перспективи.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень.

Аналіз літератури показав, що потреба в наданні первинної допомоги у багато разів перевищує потреби суспільства у наданні спеціалізованої та високотехнологічної допомоги, має науково обґрунтовану базу, що неодноразово обговорю-

валося на сторінках провідних медичних журналів. У зв'язку з цим якість організації і надання саме первинної медичної допомоги багато в чому може вплинути як на показники здоров'я населення, так і на витрати, які слід вкладати державі в дану галузь. Це добре розуміють керівники охорони здоров'я тих країн Європейського співтовариства, в яких розвиток первинної ланки охорони здоров'я здійснювалося шляхом загальної лікарської практики. Як правило, підготовка лікаря вимагає тривалого періоду часу і завершується резидентурою тривалістю, яка триває 3-5 років. Потім за професійний ріст, а значить і за рівень надання допомоги населенню відповідає сам лікар загальної практики. Специфіка цієї професії полягає в тому, що лікарі працюють розрізнено. Це ускладнює підтримання необхідного освітнього рівня. Процес постійного вдосконалення знань та навичок набагато простіше організувати в стаціонарі, в якому будь-яка ранкова конференція може стати приводом для запрошення лектора з метою висвітлення певних питань медичної практики. У зв'язку з цим, гасло про необхідність удосконалення через все життя є актуальним останнім часом в нашій країні, та актуальне, в першу чергу, для лікарів загальної практики [1].

У більшості країн світу структуру системи охорони здоров'я становлять первинна медико-санітарна допомога та спеціалізована допомога. При цьому заклади первинної допомоги надають до 90 % загального обсягу медичної допо-